נו א מיי' פ"ח מהל' כלי המקדש הל' ה:

בשני חילולין הכתוב מדבר אחד פסול נותר ואחד פסול טומאה: חוץ מן הדם כו': מנא הני מילי? *אמר עולא אמר קרא °ואני נתתיו לכם א] שלכם יהא. דבי רבי ישמעאל תנא אמר קרא °לכפר לכפרה נתתיו ולא למעילה. רבי יוחנן אמר אמר קרא °הוא הוא לפני כפרה כלאחר כפרה מה אחר כפרה אין בו מעילה אף לפני כפרה אין בו מעילה. איפכא לאחר כפרה כלפני כפרה מה לפני כפרה יש בו מעילה אף לאחר כפרה יש בו מעילה? אין לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו. ולא והרי תרומת הדשן? משום דהוי תרומת הדשן ובגדי כהונה שני כתובין הבאין כאחד *וכל שני כתובים הבאין כאחד אין מלמדין. הניחא *לרבנן דאמרי °והניחם שם מלמד שטעונין גניזה, אלא לרבי דוסא דאמר מותרות הן לכהן הדיוט ובלבד שלא ישתמש בהן ביוה"כ אחר מאי איכא למימר? משום דהוי תרומת הדשן ועגלה ערופה שני כתובין הבאין כאחד וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין. הניחא למאן דאמר אין מלמדין אלא למאן דאמר מלמדין מאי איכא למימר ב]? תרי מיעוטי כתיבי: הכא כתיב °הערופה והתם כתיב °ושמו ותלתא קראי בדם למה לי ג]? למעוטי ממעילה מנותר ומטומאה אבל פיגול לא צריך קרא דתנן *כל שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח חייבין עליו משום פיגול ודם ד] גופיה מתיר הוא. אמר רבי יוחנן *שלשה כריתות בשלמים למה? אחת

פסחים כו. יומא יב: כד. ס. כריתות ג. חולין קיז. מעילה יא:

בשני חילולים · מדלא כתיב וינזרו ולא ה] (יחללו) [יחלו]: **אחד פסול נותר** · דאשכחן ביה חילול דכתיב (ויקרא יט) "כי את קדש ה' חילל" ואתרוייהו קאי "אשר הם מקדישים" דמרבינן מיניה כל המוקדשים: **מנא הני מילי** · דדם אין חייבין עליו משום נותר, אם שגג בו בדם ונותר אינו חייב שתים אלא אחת, וכן אם ו] (אכלן) [אכלו] בטומאת הגוף אינו חייב שתים: **אמר עולא אמר קרא כו'** · הא דעולא לאו הכא איתמר אלא גבי מעילה איתמר במס' מעילה (דף יא·) דקתני אין מועלין בדמים והכא ז] ה"ק מנא הני מילי דמתניתין אמר עולא גבי מעילה אמר קרא "לכם" ותנא דבי רבי ישמעאל לכפר כו' ור' יוחנן אמר "הוא" ומסקנא תלתא קראי חד למעוטי מנותר וחד למעוטי ח] ממעילה וחד למעוטי מטומאה: **ואני נתתיו לכם שלכם יהא** · כחולין שלכם שאין בהן מעילה: **לכפר** · ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר (ויקרא יז) לכפרה נתתיו בתורת קדשים ולא למעול בו לענין מעילה אין בו דין קדשים: **הוא** · *דמו בנפשו הוא בהווייתו יהא: **הוא לפני כפרה כו' מה לאחר כפרה אין בו מעילה** · דפשיטא לן כיון דנעשית מצותו אין מועלין בו דכיון דלית ביה תו צורך גבוה לא קרינן ביה "קדשי ה'": **אין לך דבר כו'** · הלכך ע"כ לא תדרשיה הכי אלא איפכא: **והרי תרומת הדשן** · בכל יום חותה במחתה ותורם את הדשן מלא המחתה ממנה ונותן במזרחו של כבש כדכתיב "ושמו" משמע ט] שם גניזתן ושם נבלע במקומן אלמא אסור בהנאה: **ובגדי כהונה** · ארבעה בגדים שכהן גדול נכנס בהן לפני ולפנים ביוה"כ שאסור להשתמש י] (בו) עוד דכתיב "ופשט את בגדי הבד וגו' והניחם שם" ודרשינן מלמד שטעונין גניזה: פלוגתא דרבנן ורבי דוסא במס' יומא מייתי לה: **לרבי דוסא דאמר כשרין הן לכהן [הדיוט]** · לעבוד *בהן במקדש כל ימות השנה: **ועגלה ערופה** · דכתיב וערפו שם (דברים כא) והאי "שם" קרא יתירא הוא לומר יא] (תהא) (שם) קבורתה: **אין מלמדין** · וכיון דלא ילפינן יב] ולא מייתי ראיה מינייהו האי קרא נמי הואיל ואיכא למדרשיה איפכא לא תדרשיה הכי: ***מיעוטי כתיבי*** · לומר שאין למדין מהן: **הערופה** · זו ולא אחרת כזו: **ושמו** · מדהוה ליה למכתב ושם וכתיב "ושמו" לזה ולא לאחר: **תלתא קראי** · לכם לכפר הוא: **למעוטי מנותר** · "לכם" יג] כשאר חולין ולא "כקדשים, "לכפר" לכפרה נתתיו כקדשים ולא לדבר אחר כקדשים אלא כחולין ולא יד] שיתחייבו עליו משום טומאה, "והוא" למעוטי ממעילה כדאמרן: **שלשה כריתות** · "אמור אליהם לדורותיכם וגו'" (ויקרא כב) "והנפש אשר תאכל בשר וגו'" (שם ז) "נפש כי תגע בכל טו] טומאת אדם וגו'" (שם): אחת

הכי גרסינן בשני חילולין הכתוב מדבר אחד פסול נותר · תימה לי לעיל גבי קדשי עובדי כוכבים אתי נותר חילול חילול מטומאה הלא חילול יז] טומאה נמי בנותר איירי ועוד תימה דבפ' הנשרפין (סנהדרין דף פג·) משמע דלא כתיב בנותר חילול דרבים והכא משכחת לה מדתני יח] ולעיל בריש פרק שני (דף טו:) פירשתי: **הוא** לפני כפרה כלאחר כפרה · הקשה ר"ת דבמעילה פרק יט] [ולד] חטאת (דף יב:) אמרינן המקיז דם לבהמת קדשים מועלין בו אלמא יש מעילה בדם ותירץ דהתם כ] מחיים דלא שייכא כפרה אבל לאחר שחיטה אף לפני כפרה אין מועלין וא"ת דהתם כא] תני (דף יב·) ומייתי בפרק כל שעה דם בתחילה אין מועלין בו יצא לנחל קדרון מועלין וי"ל דמעילה דהתם דרבנן וא"ת א"כ בריש מעילה (דף ב:) דדחיק לאשכוחי מי איכא מעילה דרבנן לייתי מהך משנה ועוד קשה בסוף תמורה (דף לג:) גבי מקדיש עולה לבדק הבית דקאמר שמועלין בה שתי מעילות ופריך אי מדרבנן אמאי ב' מעילות כב] מאי קשה הא איכא מעילה דדם שהיא דרבנן וכן בקדשים שמתו בריש מעילה (דף ב·) וי"ל דהתם שיש מעילה דאורייתא משום כג] עולה בדילי מיניה ובדם דליכא מעילה דאורייתא כד] לא בדילי מיניה תקינו רבנן מעילה ובריש מעילה אקדשים ששחטן בדרום כה] קאי דכמאן דחנקינון דמי ועל כה"ג דחיק לאתויי ראיה דתקון רבנן מעילה אע"ג דבדילי מינייהו (כמו) במתו ומייתי כו] מרבי יוחנן דקדשים שמתו וה"ר חיים היה מפרש דיוצא לנחל קדרון מועלין כז] דאורייתא שב"ד מקדשין אותו שלא יהנו ממנו בלא פדיון ודוחק הוא ועוד אכתי אמאי לא מייתי כח] בריש מעילה מההיא דסוף התכלת (מנחות דף נב·) גבי אפר פרה דאמר שתי תקנות הוו מעיקרא תקינו בה מעילה ואין לומר דמעיקרא נמי היתה מעילה דאורייתא דתקון שיהו ב"ד מקדשין אותו א"כ היאך היו מזין ועוד דבמעילה בריש ולד חטאת (דף יב·) דאמר רבי יוחנן קדשים שמתו יצאו מידי מעילה דבר תורה אבל מדרבנן איכא מעילה ופריך מי איכא מידי דמעיקרא לית ביה מעילה ולבסוף אית ביה מעילה *ולא והרי דם דתנן בתחילתו כו' ואי מעילה דנחל קדרון שבית דין מקדשין אותו מאי קושיא: **אין** לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו · וא"ת אדרבה לא נמעט לפני כפרה דאין לך [דבר] שלא נעשית מצותו שלא ימעלו ואע"ג דאיכא קדשים קלים היינו משום דלא איקרו קדשי ה' וי"ל דאשכחן טובא כט] דכוותה דאין מועלין עד שעת מתן תרומת הדשן ועגלה ערופה עד אחר ירידתה: **ולא** והרי תרומת הדשן · והא דתנן במעילה פ' ולד חטאת (דף יא:) דישון מזבח הפנימי והמנורה לא נהנין ולא מועלין היינו ל] מזבח הזהב מן הקטרת שנשרף עליו והכא מזבח החיצון שהיה חותה מלא המחתה מן המאוכלות הפנימיות ונותן במזרחו של כבש ומיהו בגמ' משמע התם דאף בחיצון אין מועלין דקאמר בשלמא מזבח החיצון דכתיב ביה ושמו אלא פנימי מנא לן משמע דמושמו דריש דאין מועלין ובשמעתא אדרבה מושמו משמע ליה דמועלין וי"ל דמתני' דהתם משמע לא] דלא מועלין בדישון הפנימי שהדישון מוציאו מידי מעילה אבל קודם דישון מועלין א"כ איכא מצוה לדשן ועל זה קאמר בשלמא חיצון דכתיב ושמו ולכך מצוה לדשן לב] *מ"מ אף לאחר הרמה איכא מעילה כדדרשינן בסוף תמורה (דף לד·) ושמו בנחת ושמו כולו ושמו שלא יפזר אלא פנימי מנא לן דמצוה לדשן שאתה אומר לג] שהדשן מוציאו מידי מעילה ומשני דאמר קרא והסיר את מוראתו והשליך אל מקום הדשן ובפ' שני *דיומא בירושלמי משמע כן קצת דבעי ברישא מנלן דעבדינן דישון כלל בפנימי והדר בעי מנלן שהדישון לד] אסור בהנאה ואם תאמר מוראה ונוצה ימעלו עד שיעשו מצותן שיושלכו אצל מזבח כדישון מזבח הפנימי ובתמורה (גז"ש) אמרינן עולת העוף שנתמצה דמה מוראה ונוצה יצאו מידי מעילה *וי"ל שאני דישון מזבח הפנימי דהיינו מצותו אבל עולת העוף עבודת דם מתיר מוראה ונוצה וא"ת *בקדושין (דף נה·) דאמר אין מועל אחר מועל אלא בהמה וכלי שרת הא איכא תרומת הדשן דלא נפיק לחולין ע"י מעילה כדמוכח בסוף תמורה וי"ל דהוי בכלל בהמה דהיינו כמו אימורים דלא נפיק לחולין: **משום** דהוי תרומת הדשן ובגדי כהונה שני כתובין הבאין כאחד · במעילה פ' ולד חטאת (דף יא:) מאריך יותר ומסקנא כדהכא: **עגלה** ערופה · פי' רש"י מוערפו שם נ"ל בפ"ק דכריתות (דף ו·) והאי דנ"ל בפ' אין מעמידין (ע"ז דף כט:) לה] מדכתיב בה כפרה כקדשים י"ל דהם צריך לאסור לאחר עריפה שלא נומר אין לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו*: **תרי** מיעוטי כתיבי · קשיא דבחד סגי וכן גבי העזים בפרק כל הבשר (חולין דף קיג:)*: **חד** למעוטי מנותר וחד למעוטי מטומאה · תימה לנותר ומטומאה סגי בחד מיעוט דילפינן מהדדי חילול חילול *ואף לקולא כדלעיל גבי קדשי עובדי כוכבים וי"ל לו] דמוקמינא מיעוטא בנותר דוקא אבל משום טומאה הוה חייב כי היכי דאין לו מתירין כגון קומץ ומנחת כהנים אע"ג דאין בהן פיגול יש בהן איסור טומאה דמרבינן מאשר הם מקדישים הכי הוה מרבינן נמי לגבי דם:

אחת

יומא נט: [מעילה יא. חולין קיז.]

גליון הש"ס

תוס' ד"ה חד וכו' ואף לקולא וכו' · עי' קדושין ג ע"א תוס' ד"ה ואלא וצ"ע:

[קדושין כד. וש"נ]

[ת"ל כי הדם הוא בנפש יכפר]

לעיל מג. וש"נ

שבועות ז. [ושם איתא ר' אבהו]

(כהן ל"ק)

תרי מיעוטי נ"ס

הוא נ"ק

ומ"מ נ"ק

נ"א דתמורה

ועי' בתוספות דיומא נט ע"ב דמהלכי בענין אחר *משנה במעילה יט:

[ועי' תוספות קדושין נו: ד"ה כפרה] [וציין תוספת פסחים כו. ד"ה כתיב ותוס' מעילה יא. ד"ה תכי וביתר ביאור תירצו ביומא ס. ד"ה תרי ע"ש אבל בחולין קיז: ד"ה עזים ודף קיז: ד"ה תרי כניתו בתימה]

* בתוך הסוגריים הגמ' מקור על ③. אחרי הסוגריים הגמ' מביאה את התשובה לשאלת מנא הני מילי

נושא
הגמ' מביאה מקורות (1) דקתני דדם אינו חייב משום נותר וטומאה. (2) המקור לכך שיש פסוקים מיותרים שמלמדים דדם אין בו מעילה

תת נושא
אין לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו

מבנה
△ (מקור) קושיות
▽ תשובות

שיטה מקובצת

א] לכם לכם שלכם : ב] למימר מעוטי ותיבת תרי נמחק : ג] לי חד למעוטי מנותר וחד למעוטי מטומאת וחד למעוטי ממעילה · תימה למה לי תרי מיעוטא [בנותר וטומאה] בחדא סגי דילפינן מהדדי בג"ש חילול חילול אף לקולא כדלעיל וי"ל דאי (לאו) [לא] כתיב אלא חדא מיעוטא הוי מוקמינן ליה אנותר וטומאה לא הוי ילפינן מיניה דהוי מרבינן ליה מאשר הם מקדישים לי' מתר"פ : ד] ודם הוא גופיה: ה] ולא יחלו הס"ד: ו] אכלו בטומאת: ז] והכא ס"א נמי אמרי' מנא הני מילי כו': ח] למעוטי מטומאה וחד למעוטי ממעילה: ט] משמע ששם גניזתו ושם נבלע במקומו אלמא: י] בהן עוד: יא] שם תהא קבורתה: יב] ילפינן מינייהו ולא: יג] כשאר: ס"א בשר חולין: יד] ולא שיתחייבו עליו: טו] בכל טמא בטומאת אדם: טז] מה"ד הג"ה בשני ותיבות הכי גרסינן נמחק: יז] חילול דטומאה נמי: יח] מדתני לוי: יט] פרק ולד חטאת: כ] דהתם מיירי מחיים: כא] דהתם תנן ומייתי לה בפ' כל שעה: כב] מאי קושיא הא: כג] עולה בדילי אינשי מיניה כבר אבל (הני) בשור דליכא · ס"א עולה אין לחכמים לתקן מעילה כיון דבלאו הכי בדילי ומשני ראוי למעול שתי מעילות (בבשר אינה מעילה דאורייתא משום עולה) [דתקון רבנן

מעילה אסור משום דליכא מעילה מדאורייתא אלא בבשר א"כ לא] ותיבת ובדם ל"ש ונמחק: כד] דאורייתא א"כ לא : כה] קאמר דכמאן דחנקינו דמי: כו] ומייתי מדר' יוחנן: כז] מועלין בו מדאורייתא : כח] מייתי ראיה בריש : כט] [illegible]בא [דכוותה]הוא דאין מועלין : ל] היינו דמזבח הזהב כו' והבא במזבח החיצון שהיה כו' דאף בדחיצון אין מועלין כו' : לא] משמע דאין מועלין תיבת דלא נמחק : לב] לדשן ומ"מ אף : לג] שהדישון מוציאו : לד] שהדישון בפנימי אמור · וא"ת א"כ מוראה ונוצה ימעלו בהם עד שיעשו כו' הפנימי ובסוף תמורה אמרי' דעולת העוף שנתמצה כו' עבודת הדם מתיר מוראה ונוצה וא"ת כו' דלא נפקי לחולין הס"ד : לה] אין מעמידין כפרה כתיב בה בקדשים י"ל כו' לאחר עריפה דלא נימא אין לך דבר : לו] וי"ל דהוה מוקמינא מיעוטא כו' הוה אמינא חייב כי הכי :

משום